

GRUP ORNITOLÒGIC BALEAR

Recuperar la Trapa

La Trapa, emblemàtic espai natural mallorquí propietat del GOB, està destrossada després d'un incendi i de pluges torrencials. 18 artistes dels Països Catalans participen en la recuperació de la finca ecologista.

La Trapa estava amenaçada, el 1979 i 1980, pels interessos especuladors. Però han estat els incendis i les pluges d'enguany les que han malmès aquest paradís ecològic.

A finals dels anys setanta la societat mallorquina comença a prendre consciència de la necessitat de protegir el medi ambient, tan agredit per l'especulació salvatge. Es produeixen diversos moviments populars de defensa de la naturalesa. Molt famoses van ser les campanyes sota els eslògans *Salvem sa Dragonera* o *Dragonera pels dragons* que pretenien –i aconseguiren– aturar la prevista urbanització de l'illot que es troba a l'extrem sud-occidental de Mallorca. Devora sa Dragonera, a Mallorca i al terme d'Andratx, s'hi troba una finca de gran importància natural i història: la Trapa.

La Trapa. Aquesta finca és una veritable reserva natural amb una rica vida silvestre, tant pel que fa a la fauna com a la flora; igualment és de gran interès per la configuració geològica. Però a més –en pocs llocs es dona una simbiosi tan perfecta– l'obra que hi ha deixat l'home s'imbrica perfectament dins el medi. Les cases, el molí de sang, l'era de batre i la intricada i sorprenent xarxa hidràulica configuren, juntament amb els valors naturals, una reserva única.

L'obra humana és deguda als monjos trapencs. L'Orde Cistercenc de l'Estreta Observança –que aquest és el nom de la comunitat trapenca– que ja havia fugit de França cap a Suïssa expulsats per la Revolució Francesa l'any 1791, va arribar

GRUP ORNITOLÒGIC BALEAR

als Països Catalans l'any 1793. S'establien a Santa Susanna de Maella (Tarragona) l'any 1796.

Però el fantasma de l'anticlericalisme francès apareix novament quan les tropes del mariscal Suchet conquisten bona part de la Península, i els monjos fugen cap a Mallorca. El canonge mallorquí Pere Roig, que poc temps abans havia adquirit els terrenys de la vall de Sant Josep de la Palomera —antic nom de la Trapa—, juntament amb l'Oïdor de la Reial Audiència, Nicolau Campaner, feren possible, gràcies a les relacions que mantenien amb l'abat de l'orde cistercenc Simó Carracedo i amb el trapenc fra Fructuós, que la comunitat s'establís a Mallorca. Durant els mesos de maig i juny de 1810 arribaren dues expedicions amb uns 40 monjos trapencs que s'instal·laren a la futura finca de la Trapa.

El canonge Roig moria ben aviat i llegava les terres als monjos. Sota els vots de castedat, pobresa i silenci els trapencs s'afanyaren a fer d'aquella terra inhòspita un lloc productiu, sempre seguint el mandat *d'ora et labora*, mentre els impeditos per a les tasques físiques es dedicaven a l'*scriptorium*. Sense parlar, comunicant-se només per senyes, l'obra d'aquells monjos es va anar fent a un ritme miraculós, i amb

uns resultats admirables. En només 10 anys van convertir les cases en un monestir, van bastir les marjades més perfectes de Mallorca i van construir un complex sistema de captació d'aigua. A finals de l'any 1820 abandonaren la finca, que van cedir a la Casa de la Misericòrdia i, posteriorment, va ser abandonada. Més endavant va passar a particulars, que l'explotaren com qualsevol finca de la serra mallorquina.

Durant més d'un segle i mig la Trapa existeix en silenci. Però la renouera especulació la treu de l'oblit els anys setanta.

Salvada de l'especulació. El 1979 i 1980 la Trapa estava amenaçada pels interessos especuladors. S'hi havia previst la possibilitat de parcel·lar-la amb la consegüent urbanització. El propietari, Josep Maria Cassasayas, home amb sentit de país, s'adreçà al GOB —que llavors ja havia assumit el seu caràcter actual d'avantguarda de la lluita ambiental a Mallorca— per tal d'oferir-li la possibilitat d'adquirir la finca a canvi de 15 milions, dels quals un i mig serien assumits pel propietari. Era una aposta molt forta. Cap organització ecologista havia comprat mai una finca tan gran —75 hectàrees— arriscant-hi tants doblers. Doblers que el GOB no tenia.

L'oportunitat era clara. Miquel Àngel March, secretari del GOB, ho explica: “era la gran oportunitat per demostrar, en un moment en què les administracions no compraven finques per protegir-les, que es podia seguir aquest camí. A més, la Trapa ja era emblemàtica, era un lloc molt conegut, molt visitat per excursionistes”.

El GOB llança una campanya popular. *Fes-te amic de la Trapa*, n'era el lema. Prop de 600 mallorquins aportaren 10.000 pessetes cada un per poder comprar la finca. Una altra part fou donada per diverses organitzacions naturalistes d'Europa i la major part va ser aportada pels mateixos pressupostos del GOB. “Durant anys, fins el 91, la prioritat era poder pagar més de 20 milions, interessos inclosos, que s'havien d'anar satisfent amb quotes de més de 2 milions anuals. A partir del 91 vàrem poder començar a plantejar-

Cançons per la Trapa

Divuit cançons. Divuit intèrprets. Un disc compacte molt especial. *Cançons per la Trapa* és una iniciativa realment

original que recull —per primera vegada?— un gran nombre de representants de la cançó catalana en una sola obra: Aires Formenterencs, Al Tall, Biel Majoral, Coanegra, Guillem d'Efak, Joan Bibiloni, Joan Manuel Serrat, Josep Tero, Lluís Llach, Maria del Mar Bonet, Marina Rossell, Música Nostra, Ovidi Montllor, Raimon, Somnis Blaus, Tomeu Penya, Uc i Urbàlia Rurana cedeixen gratuïtament una cançó. El GOB (per comandes, si no es troba el CD a l'establiment habitual: C/ Verí, 1, 3r. 07001-Palma. Tel. 971-72 11 05) espera que siguin ara molts ciutadans dels Països Catalans els qui aportin les 2.600 pessetes que costa el CD per aconseguir recollir els doblers necessaris per recuperar la Trapa. **M. P.**

nos la gestió correcta de la finca”. Una gestió que comportava la rehabilitació de marjades, de les cases, de planificació de visites... “tota una sèrie d'activitats que tendien a fer de la Trapa el que sempre hem pensat que ha de ser: un espai d'ús ecològicament i culturalment educatiu, un espai d'ús conservacionista per a estudis científics i un espai amb vocació d'ús públic”, diu Miquel Àngel March.

El juny passat un gran incendi convertia en cendres les il·lusions ecologistes. La devastació vegetal va ser pràcticament total. El GOB immediatament es posà en marxa. Centenars de voluntaris començaren la rehabilitació forestal. “Però al setembre ja hi tornarem a ser, amb les desgràcies”. Les pluges torrencials se'n portaren marges, arrossegaren terres... L'erosió va ser enorme: “un complet desastre”. L'organització ecologista llança una crida pública per ajudar novament la Trapa. “Com sempre tothom va respondre de meravella”. Voluntaris anònims, la conselleria d'Agricultura i, especialment, artistes de la cançó de tots els Països Catalans es posaren a disposició de la Trapa per recuperar aquest emblemàtic espai natural de Mallorca. **Miquel Payeras**

GRUP ORNITOLÒGIC BALEAR

Més de 600 persones ajudaren a comprar la Trapa. A partir del 91, es comença a gestionar la finca.